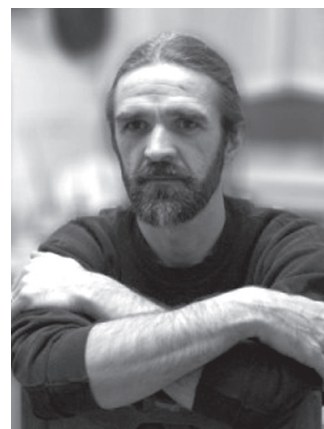

“Sunt ani mulți de când mă urmăresc aceleași câteva teme”

ANDRA ROTARU ÎN DIALOG CU MARIN MĂLAICU-HONDRARI

Marin Mălaicu-Hondrari s-a născut la 29 ianuarie 1971. A debutat cu volumul de versuri “Zborul femeii pe deasupra bărbatului”, Editura Eikon, 2004. Cartea a obținut Premiul pentru Debut al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj. În anul 2006, publică romanul “Cartea tuturor intențiilor”, Editura Vinea; ediția a II-a, Editura Cartea Românească, 2008. În 2010 i-a apărut romanul “Apropierea”, Editura Cartea Românească. Este prezent în antologiile de poezie “Camera” și “La Neagra”. Traduce poezie din limba spaniolă: Alejandra Pizarnik, Roberto Bolano, Nicanor Parra.

Andra Rotaru: *Te influențează muzica atunci când scrii?*

Marin Mălaicu-Hondrari: Când scriu, ascult muzică numai dacă sunt silit de împrejurări. Îmi pun căștile și dau drumul la muzică pentru a mă izola de *perturbatori*. Frazarea mea este scurtă, când scriu intru în alertă, iar muzica pe care obișnuiesc să o ascult când scriu e mai degrabă monotonă. Asta nu înseamnă că muzica nu ar fi important pentru mine. Ascult muzică zilnic, uneori adorm cu căștile în urechi, iar când găsesc ceva nou, ascult luni în șir același disc; anul trecut mi s-a întâmplat cu Portishead, cu discul Third. În urmă cu câțiva ani ascultam foarte mult Par Lindh Project și Legendary Pink Dots și Dead Can Dance. Asta în afară de trupele de rock progresiv pe care le ascult cu regularitate: Van Der Graaf Generator, King Crimson, Gentle Giant, Yes.

A.R.: *Dacă ai fi profesor de limba română, ce autori români ai recomanda micilor învățăței?*

Gellu Naum și Urmuz.

A.R.: *Cât de izolat te simți la Sângeorz? Contează să fii în capitală ca să ai o popularitate crescută?*

M.M.H.: Din fericire, izolarea la care te referi nu mai e posibilă. Mijloacele media înlesnesc foarte mult accesul la ce se întâmplă în lume. Cărțile și revistele care nu ajung la Bistrița (la Sângeorz-Băi nu ajunge nimic) încerc să le citesc sau să le cumpăr de pe internet. Apoi încerc să fiu la curent cu ce se publică în limbă spaniolă, citesc reviste, prietenii mei din Spania îmi mai trimit câte o carte. Mă interesează poezia mai ales, abia apoi proza. Sunt un cititor de poezie. Și cum aș putea să mă simt izolat când mă văd frecvent cu Florin (John) Partene, Dan Coman, Ana Dragu, Gavril Țărmure, uneori și cu

Ioana Bradea?! Cât despre popularitatea crescută dacă trăiești în capitală, nu știu ce să zic, s-ar putea să fie așa, dar popularitatea nu înseamnă altceva decât că știi să te descurci în viață (ceea ce nu e puțin lucru), popularitatea îți ușurează viața, dar nu te ajută când e vorba de scris. Când e vorba de laude și denigrări, da, dar la scrisul cărților dacă nu-ți dăunează, bine nu-ți face. Popularitatea reală pentru mine, nu e cea dată de marketing, ci e popularitatea pe care cititorii, în timp, i-o clădesc unui autor.

A.R.: *Cum vezi prietenii literare, azi? Cum îți se par reuniunile, colocviile?*

M.M.H.: Prietenii literare sunt exact ce au fost și acum 200 de ani, adică niște relații de afaceri. Prietenia e cu totul altceva. Cât despre reuniuni și colocvii, nimic nu mă mai miră! Cred că rolul cel mai important e al organizatorului, al moderatorului. Scriitorii vin, citesc, ce poți să le ceri mai mult?!

A.R.: *De când scriai “Apropierea”, noul tău roman? Care au fost cele mai dificile momente ale scrierii lui?*

M.M.H.: Din 2008 am început să pun pe hârtie. Iadul s-a dezlănțuit când mi-am dat seama că va trebui să rescriu unele capitole și când a apărut un personaj pe care inițial nu contam, nu exista, de fapt. Dar s-a dovedit a fi o surpriză extrem de plăcută, până la urmă, cel puțin asta sper.

A.R.: *Faptul că scrii și poezie te influențează când scrii proză? În ce zonă te simți mai bine...poezie sau proză?*

M.M.H.: Când scriu, nu mai contează că e poezie sau proză. Important e să scriu. Și da, cred că poezia mă

influențează, adaugă o notă *apăsătoare* realității pe care încerc să o construiesc.

A.R.: *Dacă nu ai mai citi deloc, ce ai face?*

M.M.H.: E prea mult ce-mi ceri. Nimic nu poate înlocui bucuria de a citi. Aș fi un om mult mai trist, mult mai puțin strălucitor. Ar fi groaznic. Așa, cu titlul cărților, pot îndura multe. Și pot fi un om vesel și simplu.

A.R.: *Există vreo legătură între maturizarea ta biologică și maturizarea scrisului?*

M.M.H.: Da. Deși sunt ani mulți de când mă urmăresc aceleași câteva teme. Trecerea timpului mi-a adus câteva experiențe care m-au ajutat să nuanțez aceste teme, ceea ce este foarte important, cred, pentru un scriitor.

A.R.: *Ai făcut vreun „accident” laic în timp ce te gândeai prea intens la personajele tale?*

M.M.H.: Nu știu dacă mi s-a întâmplat când mă gândeam la personajele mele sau la personajele altora, însă știu că mi s-a întâmplat de câteva ori. Acum îmi vine în

mintea că am ieșit odată să duc gunoiul și m-am trezit după vreo 500 de metri, plimbam găleata de gunoi. Mi-a fost foarte rușine.

A.R.: *Ce parere ai despre poezia erotica? dar de dragoste? ai scris, ai încercat? Sunt mai bune femeile la astfel de manifestări lirice?*

M.M.H.: Cred că se scrie foarte puțină poezie erotică de bună calitate. La noi, în afară de Emil Brumaru, nu știu cine a mai reușit. Magistrul Ursachi avea câteva poeme, dar nu știu dacă le-a publicat. Spaniolii, în privința poeziei erotice, stau ceva mai bine. Sigur că am scris și eu, dar nu au nicio valoare. Nu cred că femeile pot să scrie o poezie erotică mai bună decât bărbații. Erotismul cred că e o invenție a bărbaților. Cât despre poezia de dragoste...numai de bine! Însă trebuie să luăm aminte la ce spunea Gustave Flaubert: cultul pentru Mamă va ajunge de răsul generațiilor viitoare, dimpreună cu respectul pentru dragoste, vor sfârși în aceeași pungă de gunoi. Pentru Flaubert, generația noastră nu putea fi decât viitoare.

Marin MĂLAICU-HONDRARI

Adrian

Tot ce știam despre Myriam Rozenberg era că făcea aceeași poantă ori de câte ori avea ocazia, adică de fiecare dată când cunoștea un cordobez. Și eu m-am născut în Córdoba, zicea și se umfla în pene, făcându-l pe celălalt să exclame da!? Da, zicea Myriam, dar în Argentina și pufnea în răs și apoi trăgea cu ochiul. Dacă e să mă iau după spusele Vanesei, Myriam era fiica unor evrei bijutieri care pierduseră întreaga afacere în urma unei înșelătorii de proporții. Se pare că într-adevăr se născuse în Córdoba, Argentina, iar întâmplarea, mă rog, în cazul ei se poate spune că destinul face ca înșelătorul să fie din Córdoba, Spania. În mai puțin de două luni, negoțul părinților săi s-a scufundat, ba mai mult, erau urmăriți de niște oameni pe care ea nu a reușit niciodată să-i vadă și nici nu le-a simțit prezența, chiar dacă umblase deseori neînsoțită, în ciuda avertizărilor repetate de părinții săi. Dacă pentru familia sa, pierderea afacerii a fost demolatoare, nu la fel au stat lucrurile cu Myriam. Avea pe atunci ceva mai mult de optsprezece ani, dar ea susține că nu tinerețea a salvat-o, ci poezia. Pare incredibil și de aceea Myriam spunea asta ca pe o altă poantă, a doua din puținele pe care le relua. Eu am supraviețuit datorită poeziei, zicea. Când ai mei nu au mai avut ce să-mi dea de mâncare, am mâncat poezie pe pâine. Aveam câțiva ani de antrenament în spate. Se pare că de pe la cincisprezece ani, Myriam începuse să frecventeze diverse cenacluri literare. Pe atunci visa să scrie un fel de saga a evreilor, în versuri, în care Argentina era pământul promis. Din proiectul acela nu a ieșit nimic, dar preocupările poetice au ajutat-o să rămână orarbă și surdă la necazurile abătute asupra familiei sale. Când primul cenaclu s-a dus de râpă, la fel de repede ca afacerea alor mei, zicea Myriam, a început să frecventeze un altul. Pe atunci, cenaclurile se înmulțeau ca iepurii. Cenacluri peste cenacluri, grupate în jurul revistelor, universităților, centrelor culturale zonale și, mai ales, a figurilor literare de mâna a doua, de care Córdoba nu ducea lipsă. Două

lucruri aveau în comun toate acele cenacluri obscure : ura față de englezi, ură cultivată, fâțișă, ură de moarte și absența cvasitotală a femeilor. Asta făcea ca Myriam să fie tolerată oriunde ar fi mers și oricâte grozăvii ar fi spus în cadrul unui cenaclu. Mult timp a fost singura femeie din cenaclu, până când a apărut Vanessa. Apariția Vanesei a avut ca efect imediat schimbarea numelui cenaclului din Los cronopios y la femme în Los cronopios y les femmes. Anii de criză financiară au trecut cu plimbări, beții, nopți albe și sex. Mult sex. Și mai era ceva ce o ajutase pe Myriam să iasă cu bine din toată povestea cu sărăcia. Un simț. Un simț dezvoltat pe vremea bunăstării familiale. Simțul parfumului. Deținea o extraordinară știință a parfumurilor. Nu numai că era capabilă să distingă toate mărcile de parfum cât de cât cunoscute, dar îți spunea care era contrafăcut, ori păstrat în condiții neprielnice. Cât despre parfumurile englezești, era capabilă să le repereze chiar dacă sticlucă de parfum era închisă ermetic într-o cutie, iar acea cutie se afla într-un camion care trecea cu viteză pe partea cealaltă a străzii. Cum tot mai multă lume apela la serviciile ei când era vorba de parfumuri, Myriam a avut ideea de a porni ea însăși un negoț subteran. Achiziționa parfumurile, apoi le revindea. Avea deja făcut un nume, așa că nu i-a fost greu să-si găsească clienți. Bineînțeles că vindea cele mai reușite contrafaceri. Parfumurile originale le păstra pentru ea și pentru Vanessa. Dar nu parfumul era pasiunea lor comună, ci literatura. Un timp, Vanessa chiar se preocupase obsesiv de literatură. Apoi a dispărut. A dispărut pur și simplu. A lăsat totul baltă, inclusiv pe Myriam și a dispărut. Cei care până atunci crezuseră că îi sunt apropiați, și-au dat seama că nici nu știau unde să o caute, că nu știau mai nimic despre ea, nici măcar nu erau siguri că locuia în Córdoba, în ciuda asigurărilor primite de la Myriam, care îi dusesese de câteva ori până în fața unei case, numai că acea casă avea mereu poarta închisă și storurile lăsate. Myriam avea și un număr de telefon de-

al Vanesei, dar ori de câte ori forma numărul telefonul suna și suna și suna și suna și nu răspundea nimeni. Dacă ceilalți au uitat-o pe Vanessa relativ repede, nu același lucru se poate spune și despre Myriam. Ea se îndrăgostise nebunește de Vanessa și dispariția acesteia o paraliza. În încercarea de a afla ce se întâmplase, dacă se ascunsese de bună voie sau fusese răpită, Myriam apelase la relațiile sale atât din lumea interlopă cât și din lumea care deține puterea în mod oficial. Astfel a aflat că iubita ei fusese văzută în compania unor evrei ruși care făceau afaceri imobiliare la vedere și negoț cu arme pe ascuns. Myriam îl cunoștea pe fiul unui Petrov, Boris Petrov, un tânăr care mereu i se păruse înfumurat și violent fără pricină. Își amintea că Vanessa era fascinată de pasiunea morbidă pe care Boris o avea pentru armele de foc. Problema era că dispăruse și Petrov și cum relațiile ei nu ajungeau până la Petrov tatăl, tot ce a putut să afle a fost că Petrov fiul se afla în vacanță în Europa. Bun, își zisese Myriam, cât poate dura o vacanță?! Se întrebasese asta convinsă fiind că Vanessa îl însoțea pe Boris. O rodea maniera în care Vanessa o părăsise. Dar chiar o părăsise Vanessa? Era dezamăgită și furioasă. Numai că a trecut o lună, apoi alta și Vanessa nu a apărut și Boris nici atât, așa că Myriam s-a întrebat iar cât poate să dureze o vacanță, apoi a mai trecut o lună și cum nu avea nicio veste și-a zis că probabil înțelesese ea greșit, spaniola rușilor era cam ca franceza ei, și că poate i se spusese că Boris e la studii în Europa, nu în vacanță și că doar în vacanță venea în Argentina. Apoi s-a înscris la Universitate. A cunoscut o cubaneză care visa să ajungă la Paris. Se înțelegeau bine, în ciuda opiniilor politice diferite. Myriam, ca orice intelectual care se respectă, era de stânga, dar îi lipsea fanatismul și în afara câtorva marșuri, nu-și amintea să fi fost vreodată ceea ce se cheamă o militantă. În schimb, știa literatură marxistă mai bine decât oricine din cercul ei de cunoscuți. Lola, cubaneza, nici nu voia să audă de stânga, îi disprețuia pe Fidel Castro și pe Che Guevara și disprețuia Revoluția. Asta era cam mult pentru Myriam, așa că, nu de puține ori, se despărțiseră pentru câteva zile din motive de politică, o politică ce ținea mai mult de cafea, de budoar, de vis. Ba mai mult, Myriam și-a dat seama că Lola, asemeni Vanesei, era bisexuală, ceea ce i se părea de-a dreptul scârbos. Așa că atunci când a primit o scrisoare de la Vanessa, a sărit în sus de bucurie, s-a închis în casă și i-a răspuns, un răspuns care s-a întins pe mai multe pagini pe care le-a scris ca în transă, o noapte întreagă a tot scris și fiecare cuvânt pe care-l adăuga ștergea imaginea Lolei. Până la dimineață, nu i-a fost greu să-și lămurească situația, să accepte că era în continuare îndrăgostită de Vanessa, îndrăgostită până în vârful unghiilor și în cazul ei expresia vârful unghiilor chiar conta, pentru că avea unghii foarte lungi, incredibil de lungi și puternice, ușor bombate și veșnic date cu roșu, un roșu oribil pentru Lola, dar excitant pentru Vanessa. Scrisoarea nu i-a trimis-o imediat ce a considerat-o încheiată, nu pentru că la ora aceea, când abia se făcea de ziuă, i-ar fi fost imposibil să găsească o modalitate de a o expedia, ci pentru că nu se putea hotărî ce cadou să-i trimită. Până la urmă s-a decis pentru un parfum și a ales un Coty, în flacon Lalique, bineînțeles. A pus totul la poștă apoi a așteptat răspunsul. Nu a mai dat pe la Universitate iar pe Lola a refuzat să o mai vadă. I-a trimis totuși, printr-

o cunoștință, un flacon de Paris, minunatul parfum creat de Sophia Grosjman pentru Ives Saint Laurent. Asta din impresionantul ei stoc de contrafaceri geniale.

Vanessa se instalase în Córdoba, Andalucia și din câte reieșea din scrisoare ei, niciodată nu o dusesese atât de bine. Nici un cuvânt despre Boris Petrov. În schimb, i-a atras atenția o frază destul de sibilinică : pregătesc pe îndelete venirea ta aici, zic pe îndelete pentru că e important să nu fac nicio mișcare greșită.

Au continuat să-și scrie, dar sporadic, Vanessa niciodată nu se grăbea să-i răspundă. Nici Myriam nu i-a mai scris scrisori atât de lungi precum prima scrisoare. Îi scria câteva cuvinte pe o bucăciță de hârtie pe care o strecura în pachetele cu cadouri. Vorbea mult la telefon. Întotdeauna suna Vanessa. Myriam îi povestea despre universitate, despre politică, despre revista la care muncea cu o jumătate de normă. Nu suflau un cuvânt despre afacerile cu parfum sau despre afacerile Vanesei. Uneori, Vanessa îi vorbea despre bărbații cu care se culca și atunci Myriam simțea un nod în stomac și altul în gât, iar după ce așeza telefonul în furcă nodul din gât o făcea să izbucnească în plâns iar cel din stomac o făcea să vomite. Tot ceea ce suporta la bărbați era părul de pe picioare și acela numai ud. La literatură renunțase definitiv. Continua să citească enorm, dar nu mai scria. Mama sa făcea eforturi să o reintegreze în comunitatea evreiască. Ura față de englezi îi rămăsese intactă.

Pe neașteptate, a primit de la Vanessa banii de călătorie, și-a întrerupt studiile fără părere de rău și pentru prima dată a zburat cu avionul. 18 ore, cu escală la Buenos Aires. A ajuns la Madrid destul de amețită și scurtul leșin pe care l-a avut în brațele Vanesei l-a pus pe seama oboselii. Vanessa și-a amintit de prima lor îmbrățișare, pe când se plimbau prin Alta Gracia, dar asta fusese cu ani în urmă și la mii de kilometri depărtare. Myriam i-a strâns brațul și amândouă și-au pus ochelarii de soare.

Rememorând puținul pe care îl știam despre Myriam, ațipisem îmbrăcat. M-am dezbrăcat și m-am vârat în așternut. Am tresărit la auzul zgomotului pe care ușa de la intrarea prin spate îl făcea chiar înaintea să se închidă. Veneau zorii, dar lumina era încă atât de puțină încât contura fantasmagoric obiectele din cameră. Totuși, când ușa de la camera mea a început să se deschidă cu o lentoare de melc și o siluetă mi-a trimis bezele, am știut cu certitudine că în cadrul ușii stătea Vanessa. A rămas câteva clipe sprijinită de canat, poate într-atât de vizibilă fusese surprinderea mea, încât acum ezita să intre. Văzând-o desculță și cu sandalele în mână, neputința de a o vedea pe Maria atunci, pe loc, m-a făcut să mă ghemuiesc sub cearșaf. Am închis ochii. Buimac, mi-am îngropat fața în palme și palmele în pernă. Am auzit ușa închizându-se. Vanessa s-a dezbrăcat și s-a întins peste mine. Avea picioarele reci și sânii ei mici și răcoroși și-i lipise de spatele meu. M-a mângâiat pe piept, pe burtă, apoi și-a strecurat mâna în chiloți, mi-a atins sexul. Îmi venea să urlu. M-a obligat să mă întorc cu fața în sus. Habar nu avea cât rău îmi făcea. Se așezase călare pe mine, se freca de sexul meu flasc. S-a oprit nedumerită. Mi-a luat fața în palme, s-a aplecat și m-a privit de foarte aproape. Mi-au dat lacrimile. Vanessa a chicotit, s-a lăsat pe o parte, apoi a izbucnit în râs. Nenorocitul, a zis, te-ai îndrăgostit. Vai de capul tău. Avea dreptate. Era vai de capul meu. Cu tandrețe și voioșie, ajutându-se de două degete mi-a ridicat sexul, apoi l-a lăsat să cadă, inert, la loc. Ei, ei, a zis, de acum, puțulica are cifru. Râdea cu atâta poftă încât m-a pufnit râsul și pe mine. Înainte de a ieși din cameră a murmurat: o femeie șterge toate celelalte femei, le face să dispară, pe asta nu o știai, hî?! Să așteptăm să se strice mecanismul. Vise plăcute.

Fragmente din romanul *Apropierea*, editura Cartea Românească, 2010